

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพการทำงานของบัณฑิตและมหาบัณฑิตทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มีการเปิดสอนหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ หรือบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวนทั้งสิ้น 6 แห่ง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ปริทัศน์วรรณกรรม

ผู้วิจัยได้สำรวจและศึกษาค้นคว้ารายละเอียดทางด้านหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ โครงสร้างของหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในประเทศไทย ขอบเขตการศึกษาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ แนวโน้มของหลักสูตร วิชาชีพสารนิเทศ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือ บทความ งานวิจัย สิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ ตลอดจนจรรยาบรรณนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือบัณฑิตและมหาบัณฑิตทางบรรณารักษศาสตร์หรือบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีการเปิดสอนทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวนทั้งสิ้น 703 คน (ตารางที่ 3) (ทั้งนี้ ยกเว้นบัณฑิตและมหาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เนื่องจากขณะที่มีการสำรวจข้อมูลยังไม่มีมหาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่สำเร็จการศึกษา)

ตารางที่ 3 จำนวนบัณฑิตและมหาบัณฑิต จำนวนตามสถาบัน และปีการศึกษา

สถาบัน	ปีการศึกษา 2535		ปีการศึกษา 2536		ปีการศึกษา 2537		ปีการศึกษา 2538		ปีการศึกษา 2539		รวม							
	ป.ตรี	ป.โท	ป.ตรี	ป.โท	ป.ตรี	ป.โท	ป.ตรี	ป.โท	ป.ตรี	ป.โท	ป.ตรี	ป.โท						
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1	18	2	13	15	1	17	18	5	31	36	5	19	24	14	98	112	
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	34	-	34	-	35	27	-	27	37	-	37	37	45	3	48	178	3	181
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	7	4	11	4	27	14	2	16	23	2	25	23	15	1	16	82	13	95
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	6	21	27	13	18	18	15	33	12	7	19	12	24	8	32	65	64	129
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	14	6	20	3	20	9	1	10	21	-	21	21	16	1	17	77	11	88
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	25	-	25	-	16	32	-	32	7	-	7	7	14	4	18	94	4	98
รวม	87	49	136	33	131	101	35	136	105	40	145	105	119	36	155	510	193	703

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามชนิดต่าง ๆ
2. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจการทำงานของบัณฑิตบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เพื่อนำแนวคิดมาปรับใช้ในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ประเภทของแบบสอบถามที่ใช้ประกอบด้วยคำถาม 3 ชนิดคือ
  - คำถามชนิดกำหนดคำตอบให้ (คำถามชนิดปลายปิด) ซึ่งคำถามบางข้อสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ
  - คำถามชนิดให้เติมข้อความ (คำถามชนิดปลายเปิด)
  - คำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งกำหนดค่าน้ำหนักของช่องคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ บัณฑิตทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และมหาบัณฑิตทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ดังนั้นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงแบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

1.แบบสอบถามสำหรับบัณฑิตบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์(ภาคผนวก

ก)

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพการทำงานของบัณฑิต แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยสถาบันการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา จึงเป็นคำถามแบบกำหนดคำตอบให้ และปีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นคำถามชนิดให้เติมข้อความ

1.2 สถานภาพการทำงานของบัณฑิตในปัจจุบัน ประกอบด้วย สถานภาพการมีงานทำ หน่วยงานที่สังกัด การประกอบอาชีพบรรณารักษ์ ประเภทของห้องสมุดที่สังกัด เหตุผลในการประกอบอาชีพบรรณารักษ์ หรือไม่ประกอบอาชีพบรรณารักษ์ ตำแหน่งงาน

หน้าที่ความรับผิดชอบ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงานและเงินเดือนโดยคำถามที่ใช้เป็นคำถามแบบกำหนดคำตอบให้ 11 ข้อ และคำถามชนิดให้เติมข้อความ 1 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการทำงาน โดยแบ่งรายวิชาต่าง ๆ ออกเป็น 10 กลุ่มวิชา ซึ่งผู้วิจัยแบ่งตามขอบเขตวิชาการศึกษาทั่วไปและขอบเขตเนื้อหาการศึกษาระบบบริหารวิทยาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ดังนี้

1. กลุ่มวิชาพื้นฐานทางด้านมนุษยศาสตร์ เช่น รายวิชาทางด้านภาษา ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ วรรณคดี อารยธรรม เป็นต้น จำนวน 8 รายวิชา
2. กลุ่มวิชาพื้นฐานทางด้านสังคมศาสตร์ เช่น การปกครองและการเมืองไทย กฎหมาย จิตวิทยา เป็นต้น จำนวน 7 รายวิชา
3. กลุ่มวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เช่น คณิตศาสตร์เบื้องต้น คอมพิวเตอร์เบื้องต้น วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น จำนวน 5 รายวิชา
4. กลุ่มวิชาพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ฯ เช่น จรรยาบรรณ ประวัติพัฒนาการห้องสมุด หนังสือและการพิมพ์ กฎหมายการพิมพ์ เป็นต้น จำนวน 9 รายวิชา
5. กลุ่มวิชาบริหาร เช่น การดำเนินงานห้องสมุด อาคารสถานที่ การบริหารงานบุคคล การสัมมนาห้องสมุดประเภทต่าง ๆ จำนวน 7 รายวิชา
6. กลุ่มวิชาบริการ เช่น กิจกรรมและบริการทั่วไปของห้องสมุด ไม่ว่าจะให้บริการสารสนเทศ บริการสารสนเทศทันสมัย กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเล่นิทาน การสื่อสารสำหรับบรรณารักษ์ เป็นต้น จำนวน 10 รายวิชา
7. กลุ่มวิชาเทคนิค เช่น การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์และทำรายการ การจัดทำดัชนีและสาระสังเขป การวิเคราะห์เรื่อง เป็นต้น จำนวน 7 รายวิชา
8. กลุ่มวิชาวิจัย ได้แก่ การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ การศึกษาอิสระ จำนวน 2 รายวิชา
9. กลุ่มวิชาแหล่งสารสนเทศและทรัพยากรสารสนเทศ เช่น การดำเนินงานทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ เช่น สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง สื่อทัศนวัสดุ สิ่งพิมพ์รัฐบาล เป็นต้น จำนวน 12 รายวิชา

10. กลุ่มวิชาสารนิเทศศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น สารนิเทศศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิเคราะห์และออกแบบระบบ การใช้คอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ ในงานห้องสมุด การจัดการฐานข้อมูลหรือข่ายงานต่าง ๆ จำนวน 8 รายวิชา

ซึ่งคำถามที่ใช้ทั้งหมดเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการทำงาน ซึ่งเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 10 ข้อ และข้อเสนอแนะของบัณฑิตทางบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งเป็นคำถามชนิดปลายเปิด 4 ข้อ

2. แบบสอบถามสำหรับมหาบัณฑิตบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

(ภาคผนวก ข)

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพการทำงานของมหาบัณฑิต โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยสถาบันการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาซึ่งเป็นคำถามแบบกำหนดคำตอบให้ และปีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นคำถามชนิดให้เติมข้อความ

1.2 สถานภาพการมีงานทำก่อนเข้าศึกษาระดับปริญญาโท ประกอบด้วย สถานภาพการมีงานทำก่อนเข้าศึกษาระดับปริญญาโท หน่วยงานที่สังกัด ตำแหน่งงาน หน้าที่ความรับผิดชอบก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท เหตุผลที่ศึกษาต่อระดับปริญญาโท และระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษาก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ซึ่งเป็นคำถามแบบกำหนดคำตอบให้ 4 ข้อ และคำถามชนิดให้เติมข้อความ 3 ข้อ

1.3 สถานภาพการทำงานขอ มหาบัณฑิตหลังสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ประกอบด้วย สถานภาพการมีงานทำในปัจจุบัน การเปลี่ยนงาน หน่วยงานที่สังกัด การประกอบอาชีพบรรณารักษ์ ประเภทของห้องสมุดที่สังกัด เหตุผลในการประกอบอาชีพบรรณารักษ์ หรือไม่ประกอบอาชีพบรรณารักษ์ ตำแหน่งงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน และเงินเดือน โดยคำถามที่ใช้เป็นคำถามแบบกำหนดคำตอบให้ 11 ข้อ และคำถามชนิดให้เติมข้อความ 1 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการทำงาน โดยแบ่งรายวิชาต่าง ๆ ตามขอบเขตเนื้อหาการศึกษาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มวิชาพื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ฯ เช่น หนังสือและการพิมพ์ บรรณารักษศาสตร์เปรียบเทียบ การศึกษาบรรณารักษศาสตร์ฯ มิติทางบรรณารักษศาสตร์ฯ เป็นต้น จำนวน 11 รายวิชา
2. กลุ่มวิชาบริหาร เช่น การดำเนินงานห้องสมุด อาคารสถานที่ การสัมมนา ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ จำนวน 11 รายวิชา
3. กลุ่มวิชาบริการ เช่น บริการสารนิเทศ บริการสารนิเทศทันสมัย กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเล่านิทาน การสื่อสารสำหรับบรรณารักษ์ เป็นต้น จำนวน 7 รายวิชา
4. กลุ่มวิชาเทคนิค เช่น การพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศ การวิเคราะห์และทำรายการ การจัดทำดรรชนีและสาระสังเขป การวิเคราะห์เรื่อง เป็นต้น จำนวน 6 รายวิชา
5. กลุ่มวิชาวิจัย ได้แก่ การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ สถิติสำหรับงานวิจัย การศึกษาอิสระ ประสบการณ์ห้องสมุด จำนวน 4 รายวิชา
6. กลุ่มวิชาแหล่งสารนิเทศและทรัพยากรสารนิเทศ เช่น การดำเนินงานทรัพยากรสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศต่าง ๆ ทรัพยากรสารนิเทศประเภทต่าง ๆ เช่น สิ่งพิมพ์ ต่อเนื่อง สื่อทัศนวัสดุ สิ่งพิมพ์รัฐบาล เป็นต้น จำนวน 13 รายวิชา
7. กลุ่มวิชาสารนิเทศศาสตร์และเทคโนโลยีสารนิเทศ เช่น สารนิเทศศาสตร์ เทคโนโลยีสารนิเทศ การวิเคราะห์และออกแบบระบบ การใช้คอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ ในงานห้องสมุด การจัดการฐานข้อมูลหรือข่ายงานต่าง ๆ จำนวน 22 รายวิชา

คำถามที่ใช้ทั้งหมดเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการทำงาน ซึ่งเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 10 ข้อ และข้อเสนอนแนะของบัณฑิตทางบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งเป็นคำถามชนิดปลายเปิด 4 ข้อ

การทดสอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2535-2539 จำนวน 10 ชุด และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในปีการศึกษา 2535-2539 จำนวน 10 ชุด เพื่อตรวจสอบความ ถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา ปริมาณของคำถาม รายละเอียดของคำถาม และ การใช้ภาษาในคำถามข้อต่าง ๆ เพื่อการสื่อสารที่ตรงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ตอบแบบสอบถาม ตั้งแต่วันที่ 27 กรกฎาคม 2541 ถึง 26 สิงหาคม 2541 เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 1 เดือน ในการทดสอบครั้งนี้ ได้ผลการทดสอบ ดังนี้

แบบสอบถามของบัณฑิตทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ตอนที่ 1 สถานภาพการทำงานของบัณฑิต

- ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนเข้าใจคำถามตรงกัน และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 2 การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการทำงาน

- ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนเข้าใจคำถามตรงกัน และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 3 ปัญหาในการทำงาน และข้อเสนอแนะของบัณฑิตต่อการศึกษา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

- ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนเข้าใจคำถามตรงกัน และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถามของมหาบัณฑิตทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ตอนที่ 1 สถานภาพการทำงานของมหาบัณฑิต

- ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะในข้อ 10 เหตุผลที่ไม่ประกอบอาชีพ บรรณารักษศาสตร์ ในข้อคำตอบที่ว่า "อาชีพบรรณารักษะไม่ก้าวหน้า" ให้แก้เป็น "อาชีพอื่น ก้าวหน้ากว่าอาชีพบรรณารักษะ"

ตอนที่ 2 การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการทำงาน

- ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนเข้าใจคำถามตรงกัน และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 3 ปัญหาในการทำงาน และข้อเสนอแนะของมหาบัณฑิตต่อการศึกษา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

- ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการทำงานให้มากขึ้น และไม่ควรเน้นทางด้านอาชีพบรรณารักษะอย่างเดียว

ซึ่งจากผลการทดสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ โดยปรับปรุงเนื้อหาตามที่ได้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. เหตุผลที่ไม่ประกอบอาชีพบรรณารักษ์ ในคำตอบที่ว่า "อาชีพบรรณารักษ์ไม่ก้าวหน้า" แก้เป็น "อาชีพอื่นก้าวหน้ากว่าอาชีพบรรณารักษ์"
2. ปัญหาในการทำงาน ผู้วิจัยได้เพิ่มข้อปัญหา ดังนี้
  - การไม่ทราบคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการสืบค้น
  - งานที่รับผิดชอบไม่ตรงกับความถนัด
  - ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายมีมากเกินไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อของบัณฑิตและมหาบัณฑิต และที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้โดยการขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังมหาวิทยาลัยต่างๆ ในการจัดส่งรายชื่อและที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้โดยสะดวกของบัณฑิตและมหาบัณฑิต รวมถึงการติดต่อสอบถามโดยตรงจากบัณฑิตและมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา 2535-2539 แต่มีมหาวิทยาลัยบางแห่งที่ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับบัณฑิตและ/หรือมหาบัณฑิต ในด้าน ชื่อ ที่อยู่ติดต่อได้ ทำให้ไม่สามารถรวบรวมรายชื่อบัณฑิตและมหาบัณฑิตได้ครบถ้วน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงติดต่อสอบถามจากบัณฑิตหรือมหาบัณฑิตที่รู้จักเป็นการส่วนตัว จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถรวบรวมรายชื่อและที่อยู่ติดต่อได้โดยสะดวกของบัณฑิตและมหาบัณฑิตจำนวนทั้งสิ้น 579 คน เป็นบัณฑิตจำนวน 399 คน มหาบัณฑิตจำนวน 180 คน จากนั้นผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังบัณฑิตและมหาบัณฑิตบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ โดยทางไปรษณีย์ และส่งด้วยตนเอง เมื่อถึงวันครบกำหนดคืนแบบสอบถามครั้งแรก (ตุลาคม 2541-พฤศจิกายน 2541) ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 34.54 ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามเป็นครั้งที่ 2 (ธันวาคม 2541-มกราคม 2542) และได้รับแบบสอบถามคืน เพิ่มอีก 99 ชุด รวมจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งสิ้น 299 ชุด คิดเป็นร้อยละ 51.64 ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามเป็นครั้งที่ 3 (กุมภาพันธ์ 2542-มีนาคม 2542) ได้รับแบบสอบถามคืน เพิ่มอีก 68 ชุด รวมจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งสิ้น 367 ชุด คิดเป็นร้อยละ 63.39 ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามครั้งสุดท้าย (เมษายน 2542) และได้รับแบบสอบถามคืนเพิ่มอีก 29 ชุด รวมจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งสิ้น 396 ชุด คิดเป็นร้อยละ 68.39 แต่เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 393 ชุด คิดเป็นร้อยละ 67.87 เป็น

บัณฑิตจำนวน 267 คน และมหาบัณฑิตจำนวน 126 คน รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 7 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel 97 และนำมาจัดทำตารางวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อแปลความหมายข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชนิดกำหนดคำตอบให้ และชนิดให้เติมข้อความ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของบัณฑิตและมหาบัณฑิต สถานภาพการทำงานของบัณฑิตและมหาบัณฑิต ในด้านตำแหน่งงาน ลักษณะงานที่รับผิดชอบ หน่วยงานที่สังกัด การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน และอัตราเงินเดือนที่ได้รับ นำมาวิเคราะห์หาค่าคำตอบเป็นร้อยละ

2. ข้อมูลที่ได้จากการแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ได้แก่ รายวิชาที่บัณฑิตและมหาบัณฑิตนำไปใช้ในการทำงาน และปัญหาในการทำงานที่บัณฑิตและมหาบัณฑิตประสบ นำคำตอบมากำหนดเป็นคะแนนตามอันดับความถี่และนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยของ คำตอบด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) จากนั้นจึงนำมาหาค่าการกระจายของน้ำหนักคำตอบ โดยการหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หลังจากนั้น จึงตีความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแต่ละข้อ ดังนี้

4.50-5.00	แปลความ	มากที่สุด (มส)
3.50-4.49	แปลความ	มาก (ม)
2.50-3.49	แปลความ	ปานกลาง (ปก)
1.50-2.49	แปลความ	น้อย (น)
1.00-1.49	แปลความ	น้อยที่สุด (นส)

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด ได้แก่ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ใช้การแจกแจงความถี่

จากนั้น นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการบรรยายประกอบ ตาราง และแผนภูมิ ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดนำเสนอในบทที่ 4